

KLASSEKAMPEN Venstresidas dagsavis

Blues for de vergeløse

Klassekampen 1. Publisert på trykk 26.10.2013. Profil: Forestillinger, Omsorg. TEATER Anette Pettersen. Side: 52.

Når performanceduoen Goksøy & Martens setter søkelyset på eldreomsorgen, så er det intimt, men med verdighet.

«OMsorg»

Av: Goksøy & Martens

Regi: Toril Goksøy og Camilla Martens

Scenografi: Olav Myrthvedt

Med: Kai Remlov, Liv Bernhoft Osa, Laila Goody, Mattis Herman Nyquist, Nader Khademi, Ole Johan Skjelbred, Andrine Sæther, Nina Røhder, Anne-Karin Kjeldset, Fred Borg, Haakon Aars, Maj Johansen, Inger Johanne Ravn, Oddrun Nøring og Gina Bernhoft Gørvell

Nationaltheatret, bakscenen

ANMELDELSE

Sammen med scenograf Olav Myrthvedt bygget kunstnerne Toril Goksøy og Camilla Martens i forestillingen «Foreldremøte» opp en barnehage på Nationaltheatrets malerscene. Gjennom forestillingene «Salong og Ønskekonsert» viste de fram klasseforskjeller i det sosialdemokratiske Norge, og med «OMsorg» flytter de en liten bit eldre hjem inn på Nationaltheatrets bakscene. Retorisk føles det rett at det nettopp er bakscenen som tas i bruk, for det er også måten et segment av befolkningen liksom skyves litt bak i hukommelsen til folk på som er tema.

Forestillingen er tredelt, og gjennom første del sitter vi vaglet oppe i et stillas som omringer scenen. Med handlinger som skjer parallelt i hele rommet må man selv velge hvor man vil ha sitt fokus, og noen drama er mer høylydte enn andre. Fire senger langs den ene siden, plassert på fire ulike fargesoner, representerer fire rom på et sykehjem. På ett blir en mann omsorgsfullt vasket av en pleier, på et annet kler en annen mann møysommelig på seg. Mens en kvinnelig pasient blir vekket og påkledd av en av pleierne,

52 Lørdag 26. oktober 2013 KULTUR&MEDIER KLASSEKAMPEN

Blues for de vergeløse

SYKEHJEM: I «OMsorg» står fire senger plassert på fire ulike fargesoner, og representerer fire rom på et sykehjem. FOTO: NATIONALTHEATRET

«OMsorg»
Av: Goksøy & Martens.
Med: Kai Remlov, Liv Bernhoft Osa, Laila Goody, Mattis Herman Nyquist, Nader Khademi, Ole Johan Skjelbred, Andrine Sæther, Nina Røhder, Anne-Karin Kjeldset, Fred Borg, Haakon Aars, Maj Johansen, Inger Johanne Ravn, Oddrun Nøring og Gina Bernhoft Gørvell.
Nationaltheatret, bakscenen

ANMELDELSE
Når performanceduoen Goksøy & Martens setter søkelyset på eldreomsorgen, så er det intimt, men med verdighet. Sammen med scenograf Olav Myrthvedt bygget kunstnerne Toril Goksøy og Camilla Martens i forestillingen «Foreldremøte», opp en barnehage på Nationaltheatrets malerscene. Gjennom forestillingene «Salong og Ønskekonsert» viste de fram klasseforskjeller i det sosialdemokratiske Norge, og med «OMsorg» flytter de en liten bit eldre hjem inn på Nationaltheatrets bakscene. Retorisk føles det rett at det nettopp er bakscenen som tas i bruk, for det er også måten et segment av befolkningen liksom skyves litt bak i hukommelsen til folk på som er tema. Forestillingen er tredelt, og gjennom første del sitter vi vaglet oppe i et stillas som omringer scenen. Med handlinger som skjer parallelt i hele rommet må man selv velge hvor man vil ha sitt fokus, og noen drama er mer høylydte enn andre. Fire senger langs den ene siden, plassert på fire ulike fargesoner, representerer fire rom på et sykehjem. På ett blir en mann omsorgsfullt vasket av en pleier, på et annet kler en annen mann møysommelig på seg. Mens en kvinnelig pasient blir vekket og påkledd av en av pleierne, ser vi noe vi må anta er en sønn sitte ved siden av sin døende mor. Før dette scenariet starter, sitter vi i mørke og lytter til lyden av en kvinne som stønner. Først i noe som kan tolkes som nytelse, og deretter mer frustrerte og smertefulle stønn – som vi skjønner er en fødsel. Stønnene kommer rytmisk og minner om en liten konsert som avsluttes av lyden av et gråtende barn. Som en prolog, før vi altså forflytter oss mange år fram i tid til morgenstunden på eldreheimet. Det er hjertesjærende scener med eldre som ikke skjønner hvor de er, hvem menneskene rundt dem er – og hvorfor de ikke kan få reise hjem. Det er fall, bleieskift og spisevegring, men det er også enorme mengder omsorg. Klemmer, stryk over rygg og skuldre, innpakning i dyne og så videre. Og så er det humor. Masse humor. De fleste i publikum har nok en eller annen form for erfaring med eldreheimet som institusjon. Situasjonen som utspiller seg, er svært gjenkjennbare, som den tilsvarende meningsløse organiseringen av objekter, god-dama-skuddet, samtalen og vanning av blomster med rød søtt. Mens framensetter seg til, og når der ute alken svirker, vil jeg anta at det er flere der oppe i fuglerett telltelt som har en liten klump i håret. I neste del inviteres vi ned i scenerommet, hvor vi tilbyr kaffe og lefe – samt inviteres inn i samtale med skuespillerne omkring forestillingens tematikk. Hva er våre reaksjoner? Finnes det andre løsninger på eldreomsorg enn sykehjemmet? Og publikum deltar villig i en samtale som tar flere ulike retninger, for skuespillerne legger den død det vi beveger oss over i skuespillerens siste del. Et sønneoppdrag mellom tre sønner. En av dem, i Laila Goody's skikkelse, er en av pleierne vi har akkurat i forestillingens første del, og slik beholder kontinuiteten i

Idet forestillingen tilsvarende er satt, samler skuespillerne seg og spiller et stykke «Oh Mary Blue» med lav stemme, som et stille-kon, som sammen med forestillingens musikkopplag dannet en ramme omkring handlingen. Forestillingen har fått tittelen «OMsorg» og omhandler både sørg og omsorg. Sterk forestillingens første del er rørende. Fra vide posisjoner i bakgrunnen har vi et godt overblikk, men selv om forestillingen er intim, behandler den sine karakterer med verdighet. Det er lett å fortape seg i sin egen personlige tilknytning, sine egne erfaringer, sine egne smertefulle fortid, men rammen den enkelte tilbake framfor forestillingen, forsøker den å rette blikket mot noen strukturer og utfordringer og åpner slik et rom med egne svar. «OMsorg» er et kjærlig utført portrett av en liten bit eldreomsorg, kjærlig utført av alle parter.

Anette Pettersen
anettepettersen@gmail.com

ser vi noe vi må anta er en sønn sitte ved siden av sin døende mor. Før dette scenariet starter, sitter vi i mørke og lytter til lyden av en kvinne som stønner. Først i noe som kan tolkes som nytelse, og deretter mer frustrerte og smertefulle stønn – som vi skjønner er en fødsel.

Stønnene kommer rytmisk og minner om en liten konsert som avsluttes av lyden av et gråtende barn. Som en prolog, før vi altså forflytter oss mange år fram i tid til morgenstunden på eldreheimet. Det er hjertesjærende scener med eldre som ikke skjønner hvor de er, hvem menneskene rundt dem er – og hvorfor de ikke kan få reise hjem. Det er fall, bleieskift og spisevegring, men det er også enorme mengder omsorg. Klemmer, stryk over rygg og skuldre, innpakning i dyne og så videre. Og så er det humor. Masse humor. De fleste i publikum har nok en eller annen form for erfaring med eldreheimet som institusjon. Situasjonen som utspiller seg, er svært gjenkjennbare, som den

tilsynelatende meningsløse organiseringen av objekter, god-dag- mann-økseskaft-samtalene og vanning av blomster med rød saft. Men dramaene tetter seg til, og når denne akten avsluttes, vil jeg anta at det er flere der oppe i fuglereiret (stillaset) som har en liten klump i halsen.

I neste del inviteres vi ned i scenerommet, hvor vi tilbys kaffe og lefse – samt inviteres inn i samtale med skuespillerne omkring forestillingens tematikk. Hva er våre reaksjoner? Finnes det andre løsninger på eldreomsorg enn sykehjemmet? Og publikum deltar villig i en samtale som tar flere ulike retninger, før skuespillerne legger den død idet vi beveger oss over i forestillingens siste del: Et arveoppgjør mellom tre søsken. Én av dem, i Laila Goodys skikkelse, er en av pleierne vi har iaktatt i forestillingens første del, og slik beholdes kontinuiteten i forestillingen. De tre søsknene har litt ulik oppfatning av både oppvekst og foreldre, og det kommer til flere oppgjør – inkludert et aldri så lite basketak.

Idet forestillingen tilsynelatende er slutt, samler skuespillerne seg og spiller og synger «Oh Mamy

Blue» med lave stemmer, som et stille kor, som sammen med forestillingens stønneprolog danner en ramme omkring handlingen. Forestillingen har fått tittelen «OMsorg» og omhandler både sorg og omsorg. Særlig forestillingens første del er rørende. Fra vår posisjon i høyden har vi et godt overblikk, men selv om forestillingen er intim, behandler den sine karakterer med verdighet.

Det er lett å fortape seg i sin egen personlige tilknytning, sine egne erfaringer, sin egen angst for fremtiden eller dårlige samvittighet for fortiden. Og forestillingens svakhet er at den potensielt bare rammer den enkelte tilskuer innenfor dennes eget private univers. Men slik jeg leser forestillingen, forsøker den å rette blikket mot noen strukturelle utfordringer og åpner slik et refleksjonsrom uten å komme med egne svar. «OMsorg» er et kjærlig utført portrett av en liten flik eldreomsorg, kyndig utført av alle parter.

anepettersen@gmail.com

© Klassekampen